



مقدمه:



قرص برنج که به نام فسفید آلومینیوم نیز شناخته می‌شود، به صورت قرص‌های ۳

گرمی، به رنگ خاکستری تیره در بسته‌های استوانه‌ای، به میزان ۱۰ قرص در هر بسته و بیشتر با نام تجاری فوستوکسین عرضه می‌شود.

در کشور ما، استفاده از قرص برنج به دلیل کارایی بالا برای از بین بردن آفات و حشرات در کشاورزی، نگهداری برنج و حبوبات، آرد و ... زیاد است. متأسفانه در سالیان اخیر آمار مرگ و مسمومیت‌های ناشی از استفاده از این ماده در کشور افزایش پیدا کرده است.

بر اساس آمارهای گزارش شده از پزشک قانونی در سال ۱۳۹۶، ششصد و چهل نفر بر اثر مسمومیت قرص برنج جان خود را از دست داده اند که نسبت به سال قبل آن ۷٪ رشد داشته است. همچنین آمار مسمومیت با این قرص در استان هایی که کشت برنج بیشتر انجام می‌شود، بیشتر گزارش شده است.

براساس تاکید و دستور وزارت بهداشت، قرص مذکور به علت خطرات بالای آن جهت دفع آفات مواد غذایی و گندزایی از سال ۱۳۸۴ از لیست سموم مجاز کشور حذف و استفاده از آن مجاز نمی باشد.

از سال ۱۳۹۲ در ایران، فروش این قرص در عطاری ها ممنوع شده و جرم محسوب می شود. این فرآورده تولید داخلی ندارد و واردات قانونی آن متوقف گردیده است.

دلایل اصلی مسمومیت و مرگ با قرص برنج :

- ♦ مصرف اشتباه قرص که در کیسه برنج گذاشته شده و باعث مرگ دسته جمعی خانواده می شود.
- ♦ مصرف این قرص که برخی اوقات به جای قرص های توهم زا به فروش میرسند.
- ♦ در دسترس بودن و استعمال اشتباه توسط کودکان، بیماران دارای اختلالات روانپزشکی، سالمندان دچار آلزایمر و ...

در صورت مشاهده عرضه و فروش قرص برنج با سامانه ۱۴۹۰ تماس گرفته و اطلاع رسانی نمایید.

طرق مسمومیت:

مسمومیت با این قرص، از سه راه **استنشاق، تماس پوستی و خوراکی** اتفاق می‌افتد.

شایع ترین علائم:

- ♦ بی قراری و تحریک پذیری
- ♦ عطش و احساس سرما
- ♦ گیجی، دوبینی و عدم تعادل
- ♦ دردهای شکمی و درد معده
- ♦ تهوع و استفراغ
- ♦ سرفه و تنگی نفس

و در برخی موارد:

- ♦ مدفوع سیاه رنگ
- ♦ تعریق و ضعف و بی حالی
- ♦ افت شدید فشار خون
- ♦ اختلال در ضربان قلب
- ♦ اختلالات کلیوی
- ♦ زردی و یا گاهی کبودی پوست
- ♦ تشنج
- ♦ مشکلات تنفسی

♦ بوی **ماهی گندیده** و یا **سیر** از تنفس





دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
سازمان بهداشتی فراگیر
مرکز بهداشت جنوب تهران

قرص برنج را بیشتر بشناسیم!



گروه هدف: عموم مردم
کد رسانه:



۳- کیسه های برنج را در پالت های (قفسه بندی فلزی مشبک) با ارتفاع ۲۰ تا ۲۵ سانتی متری از زمین و ۵ سانتی متر فاصله از دیوار برای تبادل هوا قرار دهید و ترجیحا کیسه ها را روی هم قرار ندهید.

۴- برای کاهش جذب رطوبت، از کیسه های نخی استفاده کنید.

۵- در آشپزخانه، بهتر است برنج را در ظرف پلاستیکی دهان گشاد حداکثر ۱۰ کیلوگرمی نگهداری کنید.

۶- در خانه برای جلوگیری از تکثیر آفات، از روش های سنتی مثل گذاشتن سیر، نمک و یا برگ گردو در لابلاهای برنج استفاده کنید.

بر اثر مصرف قرص برنج، فرد دچار عطش زیادی شده و تا زمانیکه زنده است، هوشیار و بیدار بوده و سوزش شدیدی در بدن خود احساس می کند. علائم مسمومیت ظرف ۱۰ تا ۱۵ دقیقه ظاهر می شود و در عرض سه تا چهار ساعت، سیستم تنفسی و قلب او دچار مشکل شده و فرد با مرگی زجرآور از بین می رود.

منابع:

۱- آفتکش ها، رخشانی زابلی، ۱۳۸۹، نشر فرهنگ جامع

2. Vale JA, Meredith TJ, & et al, Winchester JF. Clinical management of poisoning and drugoverdose. Philadelphia, W.B. Saunders Co 1988; pp: 805-6.

به فردی که قرص برنج خورده است به هیچ عنوان نباید مایعات داد. زیرا این قرص در معده به راحتی جذب شده و ایجاد گاز (فسفین) می کند، سپس به ریه ها راه یافته و در بین سلولها پخش می شود. خوردن آب این روند را سریع تر می کند.



برای کاهش احتمال خطرات ناشی از مصرف اشتباه قرص برنج و همچنین حفظ برنج از آفات به توصیه های زیر توجه کنید:

شرایط نگهداری برنج:

۱- رطوبت و گرما باعث می شود برنج طول عمر کمتری داشته باشد و آفت زده شود. بنابراین انبار نگهداری برنج را خشک و خنک نگه دارید.

۲- نور مستقیم خورشید باعث خرد شدن و آفت زدن برنج می شود، پس آن را دور از آفتاب مستقیم نگهداری کنید.